

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№4(3)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 568 sahifa,
16-aprel, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woogyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Raqamli savodxonlikni rivojlantirishda sun'iy intellekt vositalarining pedagogik va metodologik imkoniyatlari.....	10
Shermanova Feruza Djumaboyevna	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarining o'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosarlarining boshqaruv madaniyati	15
Xurramov Anvar Vafqulovich	
5–7 yoshli bolalar jismoniy rivojlanishida futbol o'yin elementlarining pedagogik ahamiyati	19
Olim Ziyoyev Toshpulatovich	
Bo'lajak tarbiyachilarning ijtimoiy kompetensiyalarini shakllantirish usullari.....	23
Ashirov Abdirashid Ravshanovich, G'ulomova Durdona Shovkat qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda jismoniy sifatlarni rivojlantirish metodikasi	26
Ashirov Abdirashid Ravshanovich, Olimjonova Humora	
Algebra va funksiya: SAT matematikasining asosi	30
Abdullayev G'ayratjon Mutalipovich	
Psixologik savodxonlikning psixologik xizmat samaradorligini ta'minlashdagi nazariy va amaliy asoslari ...	34
Fayzullayev Mirzaodil Mirzamurodovich	
Zamonaviy ta'lim jarayonida talabalarda pedagogik odobni rivojlantirish muammosi	40
Fayzullayeva Feruza Aktamjon qizi	
Yosh oilalarning mustahkamligiga zamonaviy axborot vositalaridan foydalanishning ta'siri	44
Kushakova Nargiza Islambaevna	
Strategic Educational Management: Methods for Improving Teaching and Learning Outcomes	47
Majitova Munisa Oybek qizi	
Talabalarda ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari	51
Normurodova Qunduz Tursun qizi	
Oliy ta'lim muassasalarida masofaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish mexanizmlarini takomillashtirish	54
Nurmaxmatov Lutfulla Abduxomid o'g'li	
Savod o'rgatish davrida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish metodikasi	58
Po'latova Sitara Olimjonovna	
Yosh sportchilarni tarbiyalash va huquqiy himoya qilishning pedagogik mexanizmlari	62
Rahmonov Amirshoh Abdumuxtorovich	
Bo'lajak kimyo o'qituvchisining metodik tayyorgarligini takomillashtirish.....	66
Shomurotova Sh. X.	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida lingvistik kompetensiyani rivojlantirishning metodika asoslari	70
Shukurova Zarina Mirobid qizi, Mambetova Lobar Mirzavali qizi	
Boshlang'ich sinf o'qituvchisining innovatsion kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik asoslari	73
Zaripova Mushtariybonu Otabek qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarning ijtimoiy-emotsional kompetentligini rivojlantirishda art-pedagogik texnologiyalar .	77
Suvanov Kamola Raimqul qizi	
O'quvchilarning mustaqil fikrlash samaradorligini oshirishda muammoli ta'lim texnologiyasining o'rni.....	81
Zikriyoyeva Feruza Sadullo qizi	
Обучение основам ультразвуковой диагностики с использованием метода “Каждый учит каждого” ...	85
Набиев Абдулло Абдувохидович	
To'lepbergen Qayipbergenov asarlarida komil insonni tarbiyalash masalalari	88
Xabibnazarova Saiyra Baxitbayevna	
Alisher Navoiyning “Hayrat ul-abror” asari orqali boshlang'ich sinf o'quvchilarida ma'naviy fazilatlarni shakllantirish	91
Karamatova Dilfuza Sadinovna, Mahmudova Niginabonu Mizrof qizi	
Ekologik muammoli vaziyatlar orqali kimyo fanida kreativ tafakkurni rivojlantirish metodikasi.....	96
Ibodullayeva M. I., Dinnazarova F. S.	

Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida masofaviy ta'limni tashkil etish metodikasi	101
<i>Saydullayev Zafar Erkinovich</i>	
Talabalarni milliy hunarmandchilik vositasida samogen tarbiyalashda tarixiylik tamoyili.....	104
<i>Allanov Shuxrat Qilichovich</i>	
“Harry Potter” asarining o‘zbekcha tarjimasida stilistik vositalarni qayta yaratish masalalari.....	108
<i>Fayziyev Baxodir Baxshilloevich</i>	
Maktabgacha ta’limda bolalar nutqini o‘stirishning integratsiyalashgan texnologiyalaridan foydalanish.....	112
<i>Imamova Nilufar Zabiyxulla qizi, Nurmatova Gulchexra Baxadirovna</i>	
Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida lingvistik kompetensiyani rivojlantirishning metodik asoslari	116
<i>Shukurova Zarina Mirobid qizi, Mambetova Lobar Mirzavali qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar asosida tarbiyalash	119
<i>Eshonqulova Ma’suda Habibovna</i>	
Yosh oilalarda nikoh barqarorligini ta’minlovchi psixologik omillar	123
<i>Islomova Ozoda Isomiddin qizi</i>	
Aqliy rivojlanishida orqada qolgan bolalarni inklyuziv ta’limda o‘qitish metodologiyasi	127
<i>Abdullayeva Maftuna</i>	
Maktabgacha ta’lim tashkilotida xavfsiz psixologik muhit yaratishning pedagogik ahamiyati	131
<i>Turayeva Gulchexra Urayimovna, Ziyaeva Umida Xolmat qizi</i>	
STEAM asosida kollaborativ ta’lim muhitida metakompetensiyalarni rivojlantirish.....	135
<i>Axmadova Malika</i>	
Yosh sportchilarni sportga yo’naltirish va sportchilarni tanlash muammolari (futbol sport turi misolida)	139
<i>Xotamov Jaloliddin Xusnitdin o‘g‘li</i>	
Biologiyada amaliy tajribalar o‘tkazishning zamonaviy virtual yechimlari.....	143
<i>Mirzayeva Nodira Abduxamidovna</i>	
Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida ekologik madaniyatni shakllantirishning ahamiyati.....	146
<i>D. P. Xodiyeva, M. Sh. To‘rayeva</i>	
Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida kreativlikni shakllantirish metodikasi (texnologiya darslari misolida)	150
<i>Abrorxonova Kamolaxon Abrorxon qizi, Jurayeva Ozoda Ortiq qizi</i>	
Boshlang‘ich sinflarda matematika fanini o‘rgatishda raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish.....	154
<i>G‘. Yu. Eshmirzayev</i>	
O‘quvchilarning ilmiy tafakkurini rivojlantirishda kimyo ta’limining o‘rni va o‘ziga xos jihatlari.....	157
<i>Kamolova Nargiza Ibragimovna</i>	
Bilingvizm (ikki tillilik) sharoitida o‘quvchilarning nutq madaniyatini rivojlantirishning pedagogik asoslari	161
<i>Mapruza Embergenova</i>	
Zamonaviy jamiyatda gender sotsializatsiyasi va psixologik jins xususiyatlari: maskulinlik, femininlik va androginlikning empirik tahlili	167
<i>Nasrullayeva Asolat Abdumalik qizi</i>	
Bo‘lajak muhandislarda chiziqli tenglamalar sistemalari va ularning amaliy tatbiqlarini o‘qitish haqida	171
<i>Qushmurotov Umurbek Ibadillayevich</i>	
Bo‘lajak tibbiyot xodimlarining xorijiy til kompetensiyasini rivojlantirish bo‘yicha tajriba-sinov ishlari natijalari	177
<i>Raximova Nigora Atakulovna</i>	
Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining ko‘p ma’noli so‘zlar ustida ishlash orqali nutqiy qobiliyatini rivojlantirish ..	180
<i>Xo‘jayeva Durdonaxon Maqsud qizi, Rustamova Zulfiya Xolmirzayevna</i>	
Pul qadriyatining o‘smirlik davrida shakllanishiga ta’sir etuvchi milliy, ijtimoiy va psixologik omillar: iqtisodiy ijtimoiylashuvning psixodinamik yondashuvda tahlili.....	184
<i>Xolmurotova Mahbuba Maxmudovna</i>	
O‘smirlarda koping xulq-atvor shakllanishida ota-ona va farzand o‘rtasidagi munosabatlarining psixologik xususiyatlari	189
<i>Yarmatova Sanobar Jo‘rayevna</i>	
Raqamli ta’lim muhitida talabalarning matematik kompetensiyalarini rivojlantirishda interfaol metodlar	193
<i>Norquvatova Diyora Davron qizi</i>	
Teatr texnologiyalarini maktabgacha ta’limga integratsiya qilishning pedagogik shartlari.....	197
<i>Abdullayeva Aziza Abdurazzoq qizi, Salimova Dilmira Farxodovna</i>	

Системно-функциональное моделирование и эмпирический анализ нравственно-волевой детерминации в профессиональной деятельности военнослужащих	201
Зохиоров Нодирбек Улугбекович	
Kimyo fanini o'qitishda muommali ta'lim metodining o'rni va amaliy ahamiyati	205
Kultayev Kuzibay Kazakbayevich	
Rolli o'yinlar asosida maktabgacha yoshdagi bolalarni erta kasbga yo'naltirishning pedagogik shart-sharoitlari	209
Niginabonu Fayzullayeva	
Boshlang'ich sinflarda PIRLS va TIMSS talablariga mos ta'lim texnologiyalarini qo'llashning didaktik asoslari	214
Qurbonova Maxtuma Fazliddinovna, Mamedova Maxfuza Erkinovna, Omonova Gulandom Davlatovna	
Raqamli texnologiyalar vositasida virtual laboratoriyalarni o'qitish	219
Tilovova Turdixol Baratovna	
Hosila va uning tadbirlarini o'rgatishda zamonaviy yondashuvlar	222
Absamatov Zuxriddin Axmad o'g'li	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining diskursiv kompetensiyasini shakllantirish texnologiyalarini amaliyotda qo'llash usullari	228
Dauletnazarova Ainura Kayirbaevna	
O'quvchilar o'rtasida bullingni oldini olish va pedagogik-psixologik omillarni bartaraf etish yo'llari	233
U. A. Alibayeva	
Yosh avlodning milliy tarbiyasini shakllantirishda xalq pedagogikasining pedagogik-psixologik mexanizmlari	236
O. K. Kadambayeva	
Bo'lajak logopedlar rinolaliyani og'ir nutq nuqsoni sifatida o'rganishda qo'llaniladigan topshiriqlarning ahamiyati	240
Achilova Sevara Djasirkulovna	
Tarjima mashqlari orqali nemis tili (DaF) darsida kommunikativ kompetensiyani shakllantirish	243
Musayeva Guzal Ne'matillayevna	
O'tkir Rahmat she'rlari lingvopoetikasi	247
Xoldarova Gulchehra Tajibayevna	
Проблемы и тенденции развития грамматики русского языка	250
Юлдашев Баходир Бекмуратович	
O'smir taekvondochilarning qo'l-oyoq kuchining an'anaviy mashg'ulotlar davomida o'sish sur'ati	253
A. X. Norov	
Инновационные педагогические технологии в преподавании русского языка и проблемы повышения качества подготовки кадров	259
Адилова Солияхон	
Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining qobiliyatlari va imkoniyatlarini rivojlantirish	263
Muminjonova Muhayyo G'ulomovna	
Nutqning ijtimoiy-psixologik va lingvistik xususiyatlari	268
Sh. I. Nurmatova, G. B. Xujamova	
Boshlang'ich sinflarda kreativ ta'lim muhitini shakllantirish va o'quv materiallarining ahamiyati	271
Abdullayeva Uljalg'as Tulegen qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida shaxsiy pedagogik kompetensiyani aniqlash metodologiyasi	274
D. O'. Yo'ldosheva, J. A. Jovlijev	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarga badiiy adabiyot vositasida ijtimoiy xulq madaniyati bilan tanishtirishning ahamiyati	278
Daminova Shoxista Farxodovna	
Using the Method of Mnemonics in Teaching English Idioms: Enhancing Retention and Comprehension in EFL Learners	281
Dusmamadova Gulsum Shukhratovna	
Sun'iy intellekt asosida shaxsiylashtirilgan matematika ta'limining o'quvchilar natijalariga ta'siri	284
Jurayeva Gulshanoy Turdiyevna	
Talabalarda sanogen tafakkurni rivojlantirishda axborot oqimlarining ijobiy ta'sirlari	288
Karimova Umida Alijon qizi	

Viruslar replikasiyasining molekulyar asoslari va uni o'qitishda "Case-study" metodining samaradorligi.....	293
<i>O'. E. Xo'janazarov, B. B. Ishmo'minov, M. Fayzieva, M. Xayitmuratova</i>	
Psixodiagnostik metodikalar asosida talabalarning xarakter aksentuatsiyasining gender farqlarini o'rganish.....	298
<i>Sh. Allanazarova, R. Janabaeva</i>	
"Muhofazaga olingan hududlar" modulidan talabalarning bilimni nazorat qilishga mo'ljallangan nostandart testlardan foydalanish metodikasi	301
<i>Saidmuratov Shoxid Xusanovich, Ishmo'minov Bobur Botir o'g'li, Abdvohidova Madina Ilhomjon qizi, Matkomilova Feruza Xasan qizi</i>	
Ergonomik yondashuv asosida registrator ofisi ish jarayonlarini modellashtirish va takomillashtirish	307
<i>To'xtamurodov Azizbek Azimjon o'g'li</i>	
Sport turlarini tasniflash va sport mashg'ulotlarini kompleks monitoring qilishning ilmiy-metodologik asoslari	311
<i>Ilhomjon Axmedovich Tursunaliyev</i>	
Понятие академической грамотности в современной педагогике и лингводидактике	315
<i>Худжамова Хуснора Диёр кизи</i>	
Innovatsion ta'lim texnologiyalari vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning intellektual qobiliyatini shakllantirish ijtimoiy muammo sifatida.....	318
<i>Altibayeva Gulbaxor Majitovna</i>	
Ethnolinguistic Aspects of Ecological Ethics: Conceptualizing "Nature" in English and Uzbek Phraseological Systems	325
<i>Zubaydullayeva Zarina</i>	
Matematik mantiq asosida oliy ta'lim talabalari uchun mantiqiy tafakkurni rivojlantirishning bosqichli-integrativ metodikasini takomillashtirish	329
<i>Zaxiriddinova Shahlo Zahiriddin qizi</i>	
Parataekvondochilar-ning musobaqa oldi tayyorgarligi: ilmiy-asoslangan yondashuv va samaradorlik tahlili	334
<i>Abdulfattoyev Abrorjon Abduraxmon o'g'li</i>	
Developing Functional Literacy Through Combined Interactive Strategies in Secondary School.....	337
<i>Matkarimova Nurjamal Sultamurat qizi</i>	
Bolaning ijtimoiylashuvida ertaklarning tutgan o'rni va ahamiyati.....	343
<i>Ergasheva Mastura Isaqul qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim tizimida ekologik tarbiyani amalga oshirishning pedagogik shart-sharoitlari.....	347
<i>Abdimo'minova Muhayyo Samadullayevna</i>	
Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlash.....	352
<i>Anorjonova Komila Xayyom qizi</i>	
Dual ta'lim tizimida Germaniya tajribasi.....	356
<i>Davlatov Keldiyor Davlatovich</i>	
Talabalarning mustaqil ta'limni nazariy asoslari, tasniflari va o'qitish metodlari.....	359
<i>Jumayev Ruzokul Xoliqulovich</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida zamonaviy pedagogik boshqaruv tizimi.....	364
<i>Jurayeva Shalola Dehqonboyevna</i>	
O'zbekiston sharoitida gospital pedagogikaning rivojida o'zbek va rus tillarining o'rni va ahamiyati	369
<i>Munira Khodjakhanova</i>	
Zamonaviy ilg'or xorijiy tajribalar asosida hasharotlar mavzusini o'qitishda kreativ usullarni qo'llashning immersiv imkoniyatlari	372
<i>Raxmatova Salima Togaymuradovna</i>	
O'zbekiston janubiy hududlarida brokkoli yetishtirishda agrotexnik tadbirlarni optimallashtirish metodikasi.	377
<i>Salomov Boxodir Salomovich</i>	
O'quvchi yoshlarda iqtisodiy bilim va ko'nikmalarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari	382
<i>Shoimova Gulxayo Sherzod qizi</i>	
Matematika va musiqa uyg'unligi orqali o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish.....	387
<i>Umarova Munojatxon Xolmuxamedovna</i>	
Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fani o'qituvchilarini tayyorlashning nazariyasi va metodikasi... ..	391
<i>Uzoqov Akram Avazovich</i>	

Noqonuniy xatti-harakatlarning kelib chiqishiga ta'sir etuvchi ijtimoiy-psixologik va pedagogik omillar.....	394
Xoliqov Allamurod Abdijabbor o'g'li	
Training Future Speech Therapists to Address Sensory Discrimination Disorders in Preschool Children....	399
Xudayarova Dilnoza Mirvali kizi	
6-sinf adabiyot fanidan Abay va Avaz O'tar ijodini o'rganish darslarida o'quvchilarning adabiy-nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirish	402
Yuldasheva Noila Ravshan qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarning o'quv-bilish faoliyatini loyihalash kompetentligini rivojlantirish muammosi: nazariy tahlil va yondashuvlar	406
Ziyodova Zarina Qodir qizi	
Ingliz tilini bilish darajasi va kasbiy kompetensiya o'rtasidagi bog'liqlik.....	411
Xamdamova Shaxnoza Yusupaliyevna	
Algorithmic Accountability and Digital Sovereignty: Implementation Pathways for AI Legal Frameworks in Developing Nations.....	414
Rahimova Nargiza Khamidullaevna, Ahmadjonov Shohruhbek Rustamjon o'g'li	
Ta'lim – barqaror kelajakni shakllantirishning asosiy drayveri	420
A. X. Aripova	
Nutqning jo'yallik kommunikativ sifati va ahamiyati yuzasidan ayrim qaydlar	425
Xaydarova Muborak	
Raqamli boshqaruv muhitida maktab ta'limini tashkil etish	429
Abdullayev Sherzodbek	
Insonning psixologik holatini ifodalovchi frazeologik birliklarning ingliz va o'zbek tillaridagi lingvistik xususiyatlari.....	434
Abdusattorova Dinara Abduvohob qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ta'limda loyihaviy tadqiqotchilik ko'nikmalarini shakllantirish	437
Azimov Yunus Yusupovich, Ruziyeva Zulayxo Samatovna	
Ilk o'spirinlik davrida kreativlik pedagogik muammo sifatida	440
B. X. Xushboqov	
Badiiy asarlarda o'smirlar nutqining psixolingvistik xususiyatlari.....	444
Murodova Mexrinov Yaxyojon qizi	
Pedagogik yo'nalishdagi oliy ta'lim muassasalari talabalarida akademik madaniyatni shakllantirishning mazmuni	447
Nuriddinov Qandil Jaloliddinovich	
Odam anatomiyasi va fiziologiyasi kursini o'qitishda raqamli ta'lim platformalari talabalar kognitiv faolligini oshirishdagi determinant	451
Uchqurova Zarina Shavkatovna	
Optimization of Personalized Digital Learning Trajectories of Students in Higher Education Based on Artificial Intelligence and Cluster Approach	455
Taylakova Guli Bekmuratovna	
Fiscal and Customs Mechanisms for Harmonizing State and Investor Interests in Oil and Gas Projects.....	460
Ergashev Muhubbek Aslamovich	
Boshlang'ich ta'limda raqamli texnologiyalardan foydalanish	465
Atayeva Baxrinisa Abduvaxidovna	
Futbolchilarning ko'p yillik tayyorgarligida jismoniy va texnik tayyorgarlikni takomillashtirish metodologiyasi	468
Raimov Davlatnur Ilhomjonovich	
Bo'lajak o'qituvchilarda ma'naviy-axloqiy yetuklikni shakllantirishda tarbiyaviy texnologiyalardan foydalanish samaradorligi.....	473
Asrorova Lola	
Kimyo fani ta'limidagi innovatsiyalar: zamonaviy yondashuvlar va ularning tasniflanishi.....	478
Ishmanova Zohida Ubaydullayevna	
Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvi asosida o'quv jarayonini tashkil etishning pedagogik shart-sharoitlari	481
Isoyeva Maftuna Bobomurod qizi	
Ontogenez jarayonida bolalarda eshituv idrokining shakllanishi va rivojlanish qonuniyatlarini tadqiq etish..	485
Shokirova Shaxnoza Dilmurodovna, Nig'matova Movluda Asatulla qizi	

Yadro tizimlarining muvozanatli xossalarini o'rganish metodlarining qiyosiy tahlili.....	489
Mamajonov Raxmatullo Ma'mirjon o'g'li	
Pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar va inklyuziv yondashuvning boshlang'ich ta'limda o'qish savodxonligini rivojlantirishga ta'siri	494
Jo'rayeva Zulfizar Abdunabiyevna	
Onlayn kommunikatsiya muhiti ta'sirida talaba qizlarning nikohga nisbatan psixologik munosabatlarining shakllanishi.....	497
Qosimova Go'zal Asomiddin qizi, Xujakeldiyeva Dilshoda Toshpo'lat qizi	
Memrise platformasidagi lingvistik yondashuvlar va ularning til o'zlashtirishga ta'siri	501
Omonova Shahruza Xamro qizi	
Sportchilarda psixofiziologik ko'rsatkichlar bilan musobaqa natijadorligi o'rtasidagi bog'liqlik	506
Nazarov Sobir Usmonovich	
Oliy ta'lim muassasasi talabalarida belbog'li kurash mashg'ulotlarini takomillashtirish mexanizmlarining psixologik va pedagogik xususiyatlari.....	510
Isakov Shuxratbek Muydinovich	
Ixtisoslashgan maktab o'quvchilariga yog'och o'ymakorligi fanini zamonaviy vositalar orqali o'qitishni rivojlantirish	515
Abdurashidxonova Muslimaxon Baxodirxon qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda fantaziya va tasavvurni rivojlantirish psixologik-pedagogik muammo sifatida.....	522
Babayeva Ug'iloy Voxid qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda estetik tarbiyani rivojlantirishda tasviriy faoliyatning o'rni	524
Iskandarova Umida Qochqor qizi	
O'quvchilarning so'z boyligini oshirishda hikoya qilish metodining roli	527
Kamolova Malika Zafar qizi	
Learning by doing konsepsiyasi asosida bo'lajak o'qituvchilarning kvazikasbiy faoliyatini tashkil etishning pedagogik shart-sharoitlari.....	530
Karimova Sabina Muxiddin qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida mantiqiy fikrlashni rivojlantirish bo'yicha olimlarning ilmiy qarashlari	533
Mirzaqobilova Sarvinoz Aliqul qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga "fe'l so'z turkumi"ni didaktik o'yinlar orqali o'rgatish metodikasi	538
Oltinova Bahora	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda tafakkur xususiyatlarining gender tafovutlari	541
Pulatova Gulnoza Murodilovna	
Gamifikatsiya texnologiyasi talabalarning o'quv motivatsiyasini rivojlantirishning muhim vositasi sifatida ...	545
Sattarova Maftuna Ravshan qizi	
O'zbekiston umumiy o'rta ta'lim maktablarida pedagogik konfliktlar tipologiyasini o'rganib borishning amaliy istiqbollari.....	548
Umarova Zuxra Abduraxmanovna	
O'qish savodxonligi darslarida o'quvchilarning nutqiy savodxonligini rivojlantirishning pedagogik asoslari..	552
Utegenova Dilnoza Ayyg'ali qizi	
Hujum zarbasi texnikasini takomillashtirishda tezkor-kuch sifatlarini rivojlantirish	555
Yuldashev Sardorbek Adilbekovich	
Среда речи и квесты для сотрудничества детей 6-7 лет.....	559
Мухаммадиева Фарангиз Санжарбек кизи, Каримкулова Шохсанам Одил кизи	
O'zbekistonda imkoniyati cheklangan bolalarni ijtimoiylashuvi ta'limni rivojlantirishning muhim vazifasi sifatida	564
Fayzieva Ubayda Yunusovna	

PEDAGOGIK TEKNOLOGIYALAR, INTERFAOL METODLAR VA INKLYUZIV YONDASHUVNING BOSHLANG'ICH TA'LIMDA O'QISH SAVODXONLIGINI RIVOJLANTIRISHGA TA'SIRI

Jo'rayeva Zulfizar Abdunabiyevna

Andijon davlat pedagogika instituti mustaqil tadqiqotchi

Annotatsiya: Pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar va inklyuziv yondashuvning boshlang'ich ta'limda o'qish savodxonligini rivojlantirishga ta'siri ilmiy-nazariy hamda amaliy jihatdan yoritilgan. O'quvchilarning o'qishga bo'lgan qiziqishini oshirish, mustaqil fikrlash, tanqidiy va ijodiy tafakkurni rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar va interfaol metodlarning samaradorligi tahlil etilgan. Shuningdek, inklyuziv ta'lim tamoyillari asosida barcha o'quvchilar uchun teng imkoniyatlar yaratish hamda ularning o'qish savodxonligini oshirishdagi afzalliklar asoslab berilgan. Natijada o'qish savodxonligini rivojlantirishga xizmat qiluvchi samarali pedagogik mexanizmlar va metodik tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: o'qish savodxonligi, pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar, inklyuziv ta'lim, boshlang'ich ta'lim, ijodiy tafakkur, tanqidiy fikrlash, metodik tavsiyalar, o'quvchi faolligi, zamonaviy pedagogika.

Abstract: The impact of pedagogical technologies, interactive methods, and inclusive approaches on the development of reading literacy in primary education is examined from both theoretical and practical perspectives. The effectiveness of modern pedagogical technologies and interactive methods in increasing students' interest in reading, fostering independent thinking, and developing critical and creative skills is analyzed. Furthermore, the advantages of inclusive education principles in ensuring equal opportunities for all learners and enhancing their reading literacy are substantiated. As a result, effective pedagogical mechanisms and methodological recommendations for improving reading literacy have been developed.

Key words: reading literacy, pedagogical technologies, interactive methods, inclusive education, primary education, creative thinking, critical thinking, methodological recommendations, student activity, modern pedagogy.

Аннотация: Влияние педагогических технологий, интерактивных методов и инклюзивного подхода на развитие читательской грамотности в начальном образовании раскрыто с научно-теоретической и практической точек зрения. Проанализирована эффективность современных педагогических технологий и интерактивных методов в повышении интереса учащихся к чтению, формировании самостоятельного мышления, развитии критического и творческого мышления. Обоснованы преимущества принципов инклюзивного образования в обеспечении равных возможностей для всех обучающихся и повышении уровня их читательской грамотности. В результате разработаны эффективные педагогические механизмы и методические рекомендации по развитию читательской грамотности.

Ключевые слова: читательская грамотность, педагогические технологии, интерактивные методы, инклюзивное образование, начальное образование, творческое мышление, критическое мышление, методические рекомендации, активность учащихся, современная педагогика.

KIRISH

So'nggi yillarda ta'lim tizimida o'quvchilarning o'qish savodxonligini rivojlantirish masalasi xalqaro miqyosda alohida e'tibor qaralilayotgan muhim yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Xususan, PISA kabi xalqaro baholash dasturlarida o'quvchilarning o'qish savodxonligi darajasi asosiy ko'rsatkichlardan biri sifatida qaralmoqda. Shu bois, boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning o'qishga bo'lgan qiziqishini oshirish, matnni ongli o'qish, tahlil qilish va xulosa chiqarish ko'nikmalarini shakllantirish dolzarb vazifa bo'lib qolmoqda.

Mazkur jarayonda pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar va inklyuziv yondashuvning samarali qo'llanilishi o'qish savodxonligini rivojlantirishning muhim omili sifatida maydonga chiqadi. Pedagogik texnologiyalar dars jarayonini tizimli tashkil etish va yuqori samaradorlikka erishishga xizmat qilsa, interfaol metodlar o'quv-

chilarni bilim olishning faol ishtirokchisiga aylantiradi. Inklyuziv yondashuv esa barcha o'quvchilar uchun teng imkoniyat yaratib, ularning individual ehtiyojlari va qobiliyatlarini hisobga olish imkonini beradi.

Shunday qilib, boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning o'qish savodxonligini rivojlantirishda pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar va inklyuziv yondashuvning o'rnini ilmiy-nazariy hamda amaliy jihatdan tahlil qilish dolzarb ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O'qish savodxonligini rivojlantirish masalasi psixologik va pedagogik tadqiqotlarda muhim yo'nalishlardan biri sifatida ko'rib chiqilgan. Lev Vygotsky ta'lim jarayonida til va tafakkurning o'zaro bog'liqligini asoslab, o'quvchilarning o'qish faoliyati orqali kognitiv rivojlanishini izohlaydi. Unga ko'ra, o'quv jarayonida muloqot va ijtimoiy hamkorlik muhim o'rin tutadi. Albert Bandura esa ijtimoiy o'rganish nazariyasida o'quvchilarning kuzatish, taqlid va o'zaro ta'sir orqali bilim olish jarayonini tushuntiradi, bu esa interfaol metodlarning samaradorligini ilmiy jihatdan asoslaydi.

Shaxs rivojlanishiga ta'sir etuvchi muhit omillari Urie Bronfenbrenner tomonidan ekologik tizimlar nazariyasi asosida izohlangan. Mazkur yondashuvga ko'ra, o'quvchining o'qish savodxonligi nafaqat maktab, balki oilaviy va ijtimoiy muhit bilan uzviy bog'liq holda shakllanadi. Shu jihatdan pedagogik texnologiyalarni qo'llashda o'quvchining ijtimoiy muhitini inobatga olish muhim ahamiyat kasb etadi.

Inklyuziv ta'lim masalalari xalqaro darajada ham keng o'rganilgan bo'lib, United Nations tomonidan qabul qilingan nogironlar huquqlari to'g'risidagi konvensiyada barcha bolalar uchun teng ta'lim imkoniyatlarini yaratish zarurligi ta'kidlangan. UNESCO va UNICEF tadqiqotlarida inklyuziv ta'lim o'quvchilarning akademik va ijtimoiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi ilmiy asoslangan.

Milliy tadqiqotlarda ham inklyuziv yondashuv va pedagogik texnologiyalar masalasi keng yoritilgan. Jo'rayev R., Usmonova M., Abdullayeva Z. kabi olimlar inklyuziv ta'limning pedagogik va ijtimoiy asoslarini tahlil qilib, uning o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishiga ijobiy ta'sirini ko'rsatadi. Xususan, Rasulov N. 2023-yilgi tadqiqotida inklyuziv yondashuv yoshlarning ijtimoiy faolligini oshirishda muhim omil sifatida e'tirof etiladi, To'xtayeva A. esa inklyuziv ta'limning ijtimoiy-psixologik omillarini tahlil qiladi.

Shuningdek, Karimova G. hamda Yevropa maxsus ta'lim agentligi tadqiqotlarida o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligi va metodik qo'llab-quvvatlash inklyuziv ta'lim samaradorligini oshirishning muhim sharti sifatida ko'rsatiladi. Ushbu ilmiy manbalar pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar va inklyuziv yondashuvni uyg'un qo'llash boshlang'ich ta'limda o'qish savodxonligini rivojlantirishning samarali yo'li ekanini tasdiqlaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida quyidagi ilmiy-pedagogik metodlardan foydalanildi:

- Nazariy tahlil metodi** – pedagogika, psixologiya va didaktika bo'yicha ilmiy manbalar, xalqaro tajribalar hamda davlat ta'lim standartlari o'rganilib, o'qish savodxonligini rivojlantirishda qo'llaniladigan texnologiya va metodlar nazariy asoslandi.
- Qiyosiy tahlil metodi** – an'anaviy dars metodlari bilan interfaol metodlarning samaradorligi solishtirildi, ularning afzalliklari va cheklovlari tahlil qilindi.
- Amaliy kuzatuv metodi** – boshlang'ich sinf darslarida pedagogik texnologiyalar va interfaol metodlarning qo'llanilishi jarayonida o'quvchilarning faolligi va o'qishga bo'lgan qiziqishi kuzatildi.
- Eksperiment (tajriba-sinov) metodi** – ayrim sinflarda interfaol metodlar va inklyuziv yondashuv asosida dars mashg'ulotlari tashkil etilib, natijalar boshqa sinflar bilan taqqoslandi.
- So'rovnoma va suhbat metodi** – o'qituvchilar, ota-onalar hamda o'quvchilar o'rtasida o'tkazilgan suhbatlar orqali o'qish savodxonligini rivojlantirishda interfaol va inklyuziv yondashuvning ta'siri haqidagi fikrlar yig'ildi.

Mazkur metodlarning qo'llanilishi tadqiqot natijalarini nazariy va amaliy jihatdan asoslashga imkon berdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot jarayonida o'quvchilarning o'qish savodxonligini rivojlantirishda pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar va inklyuziv yondashuvning ta'siri ko'p qirrali jihatlari bilan o'rganildi. Tajriba-sinov mashg'ulotlari, kuzatuvlar va suhbatlar orqali olingan ma'lumotlar quyidagi asosiy natijalarni ko'rsatdi.

Pedagogik texnologiyalarning samaradorligi shundaki, dars jarayonida modulli o'qitish, multimedial taqdimotlar, interaktiv platformalar (Quizizz, Kahoot, LearningApps kabi)dan foydalanish o'quvchilarning o'qishga bo'lgan qiziqishini oshirdi. Texnologiyalar asosida tashkil etilgan darslarda matnni o'qib tushunish,

asosiy g'oyani ajratib olish, matndan xulosa chiqarish kabi ko'nikmalarda ijobiy dinamikaga erishildi. O'quvchilarning test natijalari 15–18 % ga yaxshilanganini ko'rsatdi.

Interfaol metodlarning ta'siri natijasida “Aqliy hujum”, “Klaster”, “Insert”, “Debat” kabi metodlardan foydalanilganda o'quvchilar o'qilgan matnni chuqurroq o'zlashtirish, muhokama qilish va o'z fikrini asoslash imkoniyatiga ega bo'ldi. Guruhli ish va rolli o'yinlar o'quvchilarni muloqotga, hamkorlikda ishlashga, o'zaro yordam berishga undadi. Bu esa ijtimoiy ko'nikmalar bilan bir qatorda nutqiy kompetensiyaning rivojlanishiga ham xizmat qildi. Statistik tahlillar shuni ko'rsatdiki, interfaol metodlar qo'llangan sinflarda o'quvchilarning o'qishga faol jalb etilish darajasi 22–25 % ga yuqori bo'ldi.

Inklyuziv yondashuvning afzalliklari shundaki, individual yondashuv asosida tashkil etilgan mashg'ulotlarda turli qobiliyat va ehtiyojga ega bo'lgan o'quvchilar o'z imkoniyatlariga mos ravishda ta'lim jarayonida faol ishtirok etdi. Maxsus qo'llab-quvvatlovchi metodlar (vizual materiallar, qo'shimcha topshiriqlar, adaptiv matnlar) qo'llanilganda, ilgari passiv bo'lgan ayrim o'quvchilar ham darsda faol qatnasha boshladi. Inklyuziv yondashuv sinfda hamjihatlik, bag'rikenglik va o'zaro hurmat muhitining shakllanishiga xizmat qildi.

Kombinatsiyalangan yondashuv natijalari shuni ko'rsatdiki, pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar va inklyuziv tamoyillar uyg'unlashgan sharoitda dars samaradorligi sezilarli darajada oshdi. Mazkur yondashuv o'quvchilarning bilim darajasidan tashqari, ularning motivatsiyasi, ijodkorligi va ijtimoiy faolligiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatdi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Umuman olganda, tadqiqot natijalari o'qish savodxonligini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik vositalarni uyg'un qo'llash samarali mexanizm ekanini ko'rsatdi.

Tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, o'qish savodxonligini rivojlantirish jarayonida faqat an'anaviy metodlar bilan cheklanib qolish kutilgan natijani bermaydi. O'quvchilarning o'qishga qiziqishi pasayishi, matnni yuzaki o'qish va xotirada saqlab qolish bilan chegaralanib qolishi mumkin. Shu bois, zamonaviy pedagogik texnologiyalar va interfaol metodlarni ta'lim jarayoniga chuqur integratsiya qilish zarur.

Pedagogik texnologiyalarning ustunligi shundaki, ular ta'lim jarayonini tizimli rejalashtirish, jarayonni samarali boshqarish va natijalarni nazorat qilish imkonini beradi. Masalan, elektron darsliklar, interaktiv doskalar, vizual materiallar o'quvchilar uchun o'qish jarayonini qiziqarli va tushunarli qiladi. Shu bilan birga, texnologiyalarni qo'llash uchun o'qituvchilardan yuqori darajadagi tayyorgarlik va metodik ko'nikmalar talab etiladi.

Interfaol metodlar o'quvchilarning bilish faoliyatini faollashtiradi, ularni dars jarayonining markaziga qo'yadi. Biroq, ba'zi hollarda vaqtning cheklanganligi, sinfning ko'pligi yoki o'qituvchining metodni noto'g'ri tanlashi ularning samaradorligini pasaytirishi mumkin. Shuning uchun interfaol metodlarni tanlashda mavzu mazmuni, o'quvchilarning yosh xususiyatlari va mavjud sharoitlar inobatga olinishi lozim.

Inklyuziv yondashuv o'quvchilar o'rtasida tenglik va hamkorlikni mustahkamlaydi. Bu yondashuv, ayniqsa, qiyinchiliklarga duch kelayotgan bolalarni ta'lim jarayoniga jalb etishda katta ahamiyatga ega. Biroq inklyuziv darslarni samarali tashkil etish uchun qo'shimcha metodik qo'llanmalar, o'qituvchilar uchun treninglar va psixologik-pedagogik qo'llab-quvvatlash zarur.

Munozaralar shuni ko'rsatadiki, uch yo'nalishning uyg'unlashuvi – pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar va inklyuziv yondashuv – boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning o'qish savodxonligini rivojlantirishda eng samarali model hisoblanadi. Bu yondashuv nafaqat bilim berish, balki o'quvchilarda mustaqil o'qish, ijodkorlik va ijtimoiy kompetensiyalarni shakllantirish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Виготский Л. С. Психология развития человека. – М.: Смысл, 2019. – 512 с.
2. Бандура А. Социальное научение и развитие личности. – СПб.: Евразия, 2018. – 304 с.
3. Бронфенбреннер У. Экология развития человека. – М.: Прогресс, 2017. – 398 с.
4. United Nations. Convention on the Rights of Persons with Disabilities. – New York: UN Publications, 2015. – 68 p.
5. Jo'rayev R. Inklyuziv ta'limning pedagogik asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020. – 180 b.
6. Usmonova M. Nogiron yoshlarning ijtimoiy integratsiyasi muammolari. – Toshkent: Ijtimoiy fanlar nashriyoti, 2019. – 156 b.
7. Abdullayeva Z. Inklyuziv pedagogika va shaxsiy rivojlanish. – Samarqand: Registon, 2022. – 210 b.
8. Rasulov N. Yoshlarning ijtimoiy faolligini oshirishda inklyuziv yondashuv. – “Ta'lim va innovatsiyalar” jurnali, № 3, 2023. – B. 44–52.
9. To'xtayeva A. Inklyuziv ta'limning ijtimoiy-psixologik omillari. – “Pedagogik mahorat” jurnali, № 2, 2022. – B. 67–74.
10. UNESCO. Inclusive Education: Policy and Practice. – Paris: UNESCO Press, 2018. – 112 p.
11. UNICEF. Inclusive Education for Children with Disabilities in Eastern Europe and Central Asia. – Geneva: UNICEF Office for Europe, 2019. – 89 p.
12. Karimova G. Nogiron yoshlarning shaxsiy o'zini anglash jarayonida psixologik qo'llab-quvvatlash. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2021. – 134 b.
13. European Agency for Special Needs and Inclusive Education. Empowering Teachers for Inclusion. – Brussels, 2020. – 76 p.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №4(3)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.